

ERMENİLERİN 5 BİN YENİ ASKER GÖNDERME İSTEĞİNE GENERAL HAMELIN KARŞI ÇIKIYOR

24 gün sonra... Washington'daki Fransız Büyükelçiliği'nden Paris'e telgraflar gelmiş. Birleşik Amerika'daki Ermeni örgütleri Kilikya'daki gönüllü Ermeni gücüne eli silah tutan beş bin Ermeni askeri daha yollayabilecekmiş... Fransa ataşemiteri bu örgüt liderlerine ne cevap vermesi gerektiğini Paris'ten soruyor.

Paris'de, Orta Doğu Fransız Kuvvetleri Kumandanı General Hamelin'e yeniden başvuruyor, elde ihtiyat bulunmadığı gerekçesiyle bu taze Ermeni gücünden faydalanma imkanı olup olmadığını soruyor.

Fransız kumandanı Beyrut'tan 29 mart tarihli aşağıdaki şifre telgrafı Savunma Bakanı'na gönderiyor:

"Kabul edilmelidir ki, 1915 ile 1916'da Dışişleri Bakanlığı'nca teşkilî ısrarla istenmiş olan bu lejyon birliği kendisinden beklenebilir verememiştir. Kuruluşu için sarfedilen paralar boşa gitmiştir.

18 kasım 1918'de Beyrut'ta, ocak 1919'da Dörtüyl'de ve şubat'ta İskenderun'da cereyan eden olaylar artık katli şekilde ortaya koymuştur ki, bu Ermeni gücü yalnız intikamı düşünmekte ve davranışı Fransız ordusunun disiplinli düzenine tamamiyle aykırı düşmektedir. Ermeni lejyonunu yönetmek için çok kalabalık ve güçlü bir Fransız subay kadrosuna ihtiyaç duyulmaktadır.

"Ayrıca bu Ermeni askerleri, 'Millî Birliğin Birliği'nin muhtelif komitelerinin ajanları tarafından ele geçirilmiştir. Kilikya'ya getirilip yerleşmiş olan Ermeni sivil halkı da bu askerleri devamlı intikam alma yollarına teşvik etmektedir." (14)

General Hamelin, hemen her telgrafında işaret ettiği mahsurlara rağmen Paris'in ille de yeni, "Ermeni paralı askeri"ni Kilikya'ya gönderme ısrarı karşısında telgrafına şu son bölümü de ekler:

"Yeni gönüllü paralı Ermeni alınacaksa bunların Fransa'dan ve özellikle Amerika'dan alınması şarttır. Bunlardan yalnız politikacı çıkmakta ve getirilmeleri ile buralardan geri gönderilmeleri için girilen masraflar onlardan beklenen hizmetin karşılığını çok fazlasıyla aşmaktadır.

İşi iyice azıtan Ermeni Birliği nihayet 1920'de dağıtılıyor

ERMENİ BİRLİĞİNİN DAĞITILMASINDA FRANSLILARLA, MUSTAFA KEMAL ARASINDA SÜRDÜRÜLEN GİZLİ GÖRÜŞMELERİN DE ETKİSİ BÜYÜKTÜR. GENERAL GOUREUD, TÜRKİYE İLE MÜTAREKE İMZALAMAK İSTEMEKTEDİR. ÇUKUROVA'YA YERLEŞELİM DERKEN SURIYE ELDEN GİDECEKTİR. MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN ŞARTLARINI KABUL ETMEKTEN BAŞKA ÇARE YOKTUR. ERMENİ LEJYONUNUN KORUYUCUSU ALBAY BREMOND'UN ÇUKUROVA'DAN ÇIKARILMASIDIR. ERMENİ ASKERLERİYLE BİRLİKTE BREMOND DA GİDER.

Bu Ermeni tecavüzlerinin sürüp gitmesi karşısında önceleri Fransız idaresine taraftar görünen kişiler de Mustafa Kemal'in yanına koşmuş, silaha sarılmış...

1 Mayıs 1920:
Suriye Yüksek Komiseri General Gouraud Paris'e şu şifre telgrafı yollamıştı: (15)

"Ermeni lejyonunun kumandanı ile bu birliği kontrolleri altında bulduran generaller, Ermeni askerlerinin çok kötü davranışları içinde olduklarını ve silah ile malzemeyi de yanlarına alarak kotalarından firar ettiklerini bildiriyorlar.

Bu durum karşısında, bize yalnız dert getiren bu kuvvetin derhal dağıtılması için gerekli emri verdim."

Savunma Bakanı bu telgrafı alır, fakat hemen bir karara varamaz. Yirmi gün ne yapar bilinmez. Fakat, 20 Mayıs tarihi ile başbakanına nihayet şu yazıyı yollar:

"Doğu Ordumuzun Başkumandanı bir Mayıs tarihli yazısında, kötü davranışları sebebiyle Ermeni lejyonu askeri birliğini dağıtmak lüzumunu duyduğunu bana bildirdi.

"Orta Doğu'ya yerleşmemizden itibaren Ermeni lejyonerler

len, fakat Türklerden intikam almaktan başka şey düşünmeyen bu Ermeni askerinin kullanılmasından ileri gelmiştir." (16).

GENERAL Gouraud Cihan Savaşının şöhretli bir kumandanıdır. Çanakakale'de dövülmüş, orada bir kolu-

nu bırakmış. Ayrıca Fransız generali, karşısında bulunan Mustafa Kemal'in de değerini Paris'tekilerden çok daha iyi görmektedir.

Savunma Bakanı bu defa Ermeni örgütlerinden gelen seslere kulakını tıkamış, Gouraud'yu dinlemiş, başbakanına bu yolda yazı yazmış.

Gizli görüşmeler

Bu şekilde davranılmasına bir başka sebep de var! O günlerde Fransızlarla Mustafa Kemal Paşa arasında Ankara'da gizli görüşmeler devam ediyor. General Gouraud, Türkiye ile mütareke imzalanmasını sağlamak için, girişimlerde bulunuyor. Görülüyor ki, Kilikya'da Ermeni devleti kurup onun gölgesinde Çukurova'ya da yerleşelim derken bu defa Suriye elden gidecek!..

Kilikya cephelerinde Mustafa Kemal Paşa askerine "ateşkes" emrini verirse Fransız kumandanlığı, kendilerini Suriye'den çıkarmanın yollarını arayan İngiliz maşası (Irak Kralı Faysal)la rahatlıkla uğraşabilecek.

Bunun için de Mustafa Kemal Paşa'nın şartlarını kabul etmekten başka çare yok. Şartlardan biri de, Fransız albay Bremond'un Çukurova'dan çıkarılması, kumandanlığından azil General Gouraud buna da "Pe ki" der. Albay Bremond, Ermeni lejyonunun koruyucusu! Paralı Ermeni askerlerinin her türlü cinayetlerine göz yummuş, Çukurova'da bulunan Türklerin Torosların kuzey tarafına atılmalarını Paris'e tavsiye etmiş kişi...

23 Mayıs 1920'de Mustafa Kemal Paşa ile Fransız subayları arasında mütareke imzalanırken bu albay da, Ermeni paralı askeri ile birlikte Çukurova'dan gider.

(14) - Aynı seri, SYRIE, LIBAN, CILICIE, Cilt: 112 (S: 13)
(15) - Aynı seri, TURQUIE. (Legion d'Orient) bölümünde. Cilt 69. (S: 181)
(16) - Aynı seri, aynı cilt, aynı bölüm. (S: 179)

YARIN:

ERMENİLER NASIL BÖLÜNDÜ?

